

Dagsöversikten: Samstämmig tysk anslutning kring Rathenaus tal.

Kara tä iseras i pressen som ägnat att bana väg för ett framgångsrikt återuppbyggnadsarbete. — Hemligt riksdagssammanträde i Ålandsfrågan om måndag.

* **Rathenaus riksdagstal**, som nu föreligger i en fylligare version, har väckt ivrig uppmärksamhet i Tyskland — det förefaller t. o. m. betydligt större än rikskanslärrens — och särskilt vänstertidningarna ända ned till den oavhängiga Freiheit äro eniga i att ge det sin reservationslösa anslutning. Enligt de telegrafiska extrakt som för dagen föreligga, yttrade Rathenau bl. a.:

Jag är ingen anhängare av varken krigs- eller tvångspolitik inom näringslivet. Jag är icke upphovsmannen till krigstidens åtgöranden beträffande näringslivet, utan skapare och organisator av "krigsråmnesavdelningen". Efter åtta månaders verksamhet trädde jag tillbaka från detta arbete, sedan en organisation skapats. Jag har aldrig haft något att göra med statsregeringen av näringslivet eller krigstidsrestriktionerna. Det är alltså ingen fara för att mitt arbete nu kommer att gå i samma hjulspår. Jag är fast besluten att från detta arbetsområde hålla allt fjärran, som på minsta vis kan erinra om jobber. Nu som förr huser jag den övertygelsen, att vårt ekonomiska liv inom en människölder kommer att avsevärt omgestaltas, men jag skulle anse det våghalsigt, om jag med mitt stora arbetsområde skulle våga påskynda den allmänna reformen av hela det tyska näringslivet. T. o. m. om jag kunde det, skulle jag icke anse det nuvarande ögonblicket vara det rätta. Det tyska näringslivet är alltför sjukt för att detta nu skulle vara möjligt. Det gäller först att finna bot. Stora ekonomiska reformer kunna endast då inge hopp om framgång, när folkmedvetandet inställt sig på deras nödvändighet. Man kan icke lyckliggöra folket med idéer, som ännu icke införlivats med dess medvetande. Jag skulle icke ha inträtt i en regeringskombination, om vilken jag

icke var övertygad, att den är besluten att med alla krafter sträva framåt på vägen till samförstånd. Från många håll har påståtts, att det franska återuppbyggandet icke vore allvarligt menat. Jag har övertygat mig om att så emellertid är fallet. Frankrike önskar återuppbyggandet därför, att det lidit mycket hårt av kriget. Det är ett faktum, att 3,3 mill. hektar fransk jord förstörts, 370,000 hus skadats och 300,000 fullständigt förstörts. Det är vidare ett faktum att franska statskulden ökat till 83 miljarder (i guld) utländsk skuld och 26 miljarder inländsk skuld. Det är ett faktum, att Frankrike har en passiv handelsbalans på 13 miljarder. Det är även av vikt att notera, att Frankrike redan nu gjort stora ansträngningar för sitt återuppbyggande. Av lokalbanorna och broarna ha enligt franska återuppbyggnadsministrerna, 60 proc. reparerats, 50 proc. av den förstörda jorden åter lagts under kultur, och av fabriker ha 30 å 40 och av gruvorna 16 proc. åter kommit i gång. Av husen ha emellertid blott 2,5 proc. återupbyggats. Detta är en betydande prestation.

Den 26-procentliga exportskatten håller jag nu som förr för den tänkbarast olyckliga utväg och jag är övertygad om att redan nu insikten härom banar sig äg hos motparten. Liksom högerpartierna tror jag, att denna avgift, som jag anser för den farligaste delen av överenskommelsen, på längden icke kan bli bestående. Den representerar nu ett värde på 1,25 miljarder, och redan detta är betänkligt. En fast annuitet på två miljarder har jag däremot aldrig betecknat som absolut ouppfyllbar. Det är ett misstag att tro, att världen endast består av 1,500 millioner fiender. Den omfattar ett tillräckligt antal objektiva människor. Millioners blickar riktas i detta ögonblick på Tyskland. De fråga, vad Tyskland kommer att göra. Skall Tyskland åvägbringa försoning eller icke? Det är nödvändigt att uppfylla vår uppgift, vilken icke blott är nationell utan en världsuppgift. Det rör sig icke blott om en teknisk uppgift eller rekonstruktion, icke blott om uppfyllande av de statliga löftena, utan om en uppgift, som framväxer ur sig själv, varvid det icke är fråga om huru den uppstått, utan som är framför oss och måste uppfyllas.

Vorwärts skriver om Rathenaus anförande att det var framför allt ett modigt tal och särskilt avsåg att främja åstadkommandet av en för återuppbyggnadsverksamheten ägnad europeisk atmosfär. Berliner Tageblatt framhåller, att Rathenaus anförande politiskt var mycket skickligt och inåt bör bereda möjlighet för medverkan från de bredaste kretsar. Utåt bjöd det till att förbereda den atmosfär, utan vilket återuppbyggandet icke kan röna framgång.

I parlamentariska kretsar förmodas, att riksdagen kommer att giva regeringen förtroendeavotum genom att tyska folkpartiet och de oavhängiga avhålla sig från omröstning. Vossische Zeitung uppger däremot, att de oavhängiga lovat att rösta för koalitionspartiernas förslag till dagordning. Tidningen framhåller, att frågan är huruvida regeringen skall nöja sig med en så liten och osäker majoritet, och uppger att det i riksdagskretsar går rykten om att regeringen beslutat att icke avgå utan upplösa riksdagen så snart den ej erhöle majoritet.

Officiellt meddelas nu, att *engelska örvarbetarförbundets* exekutivråd förkastat regeringens förslag.

Vid kamrarnas sammanträden i går överlämnade statsrådet Dahlberg regeringens skrivelse, att utrikesministern kommer att lämna riksdagen meddelande angående Ålandsfrågans läge vid ett sammanträde för lyckta dörrar. Talmannen tillkännagav att ifrågasvarande sammanträde kommer att hållas på måndag kl. 8 e. m.